ISSN 2072–8670 (Print)
НАУКА І ПРАВООХОРОНА
NAUKA I PRAVOOKHORONA
DOI (Issue): https: //doi.org/10.36486/np.2023.1(59)
Issue 1(59) 2023

УДК 343.2.01

Гаджук Олена Сергіївна,
доктор філософії у галузі права,
помічник-консультант народного депутата України,
м. Київ, Україна

ЩОДО РОЗУМІННЯ ПОНЯТТЯ "МІЖГАЛУЗЕВІ ЗВ'ЯЗКИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА": СУЧАСНИЙ СТАН ПРОБЛЕМИ

Розглядається термінологічний аспект пошуку і встановлення спільного й розбіжного між поняттям "міжгалузеві зв'язки кримінального права" та суміжними поняттями. На підставі розуміння кримінального права, існування якого реалізується у чотирьох взаємопов'язаних формах, пропонується власне міжгалузевими називати зв'язки кримінального права як галузі права і галузі законодавства з іншими спорідненими утвореннями; зв'язки науки кримінального права з іншими науками позначати терміном "міжнаукові"; зв'язки навчальної дисципліни "кримінальне право" з іншими навчальними дисциплінами іменувати "міждисциплінарними".

Ключові слова: *кримінальне право, галузь права, галузь законодавства, юридична наука, навчальна дисципліна, міжгалузевий, міжнауковий, міждисциплінарний.*

Кримінальне право належить до фундаментальних галузей права, воно органічно вплетене в систему національного права України. Відіграючи у цій системі роль одного з провідних елементів, кримінальне право тісно взаємопов'язане з іншими галузями права. Такі зв'язки у теорії права усталено іменують як "міжгалузеві".

Міжгалузевим зв'язкам кримінального права неодмінно приділяється увага у навчальній літературі – кожен поважний підручник чи навчальний посібник із загальної частини кримінального права містить відповідний підрозділ чи параграф.

Міжгалузевий зміст властивий не лише зв'язкам кримінального права як правового утворення з іншими галузями права. Кримінально-політична діяльність, провідний зміст якої відображають заходи протидії злочинності, теж має міжгалузевий характер. На важливості міжгалузевих заходів протидії злочинності акцентують увагу органи державної влади України. Про це, зокрема, йдеться в п. 2.1 Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки (схвалений Указом Президента України від 11 травня 2023 р. № 273/2023 [1]).

Вітчизняна наукова спільнота теж не обходить своєю увагою проблематику зовнішніх зв'язків науки кримінального права. Так, 9–10 жовтня 2014 р. під час традиційного щорічного проведення міжнародної науково-практичної конференції, організаторами якої є Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Науково-дослідний інститут вивчення проблем злочинності імені академіка

© Hadzhuk Olena, 2023

DOI (Article): https: //doi.org/10.36486/np.2023.1(59).15

В.В. Сташиса Національної академії правових наук України та Всеукраїнська громадська організація "Асоціація кримінального права", була окреслена відповідна тематика цього заходу – "Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків" [2].

За нашими спостереженнями, в теорії кримінального права трапляється ототожнення поняття "міжгалузеві зв'язки" з поняттям "міждисциплінарні зв'язки". Наприклад, М.І. Панов зазначав, що інші науки кримінального циклу використовують поняття науки кримінального права "як логіко-юридичний інструментарій для вирішення завдань, що стоять перед кожною із цих наук, і включають їх до свого категоріально-понятійного апарату. Таким чином, ці категорії і поняття набувають статусу міждисциплінарних (міжгалузевих)" [3, с. 13].

Зазначене ототожнення, з одного боку, може сприйматися як цілком нормальний стан речей, оскільки в термінологічному аспекті поняття "галузь" і "дисципліна" мають багато спільного. Так, академічний тлумачний словник української мови визначає поняття "галузь" як певну ділянку виробництва, науки тощо [4, с. 21]. При цьому слово "дисципліна" у другому значенні словник тлумачить як галузь наукового знання, навчальний предмет [4, с. 287].

Водночас питання щодо співвідношення змісту понять "міжгалузевий" і "міждисциплінарний" лише зрідка порушують в юридичній науці. Так, Л.А. Музика обґрунтовано привертає увагу до необхідності вирішення таких питань, як: "...поняття та види міжгалузевих зв'язків; *розмежування поняття "міжгалузеві зв'язки" та суміжних понять* (виділено нами. – *О. Г.*); можливість та умови застосування міжгалузевої аналогії; визначення галузевого пріоритету у відповідних відносинах. Потребують також ґрунтовного дослідження, визначення та уніфікації такі поняття, як: "міжгалузевий вплив", "міжгалузеві правовідносини", "міжгалузевий інститут", "міжгалузева аналогія" тощо" [5, с. 156]. Перелік цих проблемних питань є значним; вони всі потребують належного наукового опрацювання. У цій публікації ми зупиняємося лише на одному з них – кримінально-правовому аспекті розмежування поняття "міжгалузеві зв'язки" та суміжних понять.

Під час аналізу наявних наукових праць, в яких вивчаються питання міжгалузевих і міждисциплінарних зв'язків кримінального права, нашу увагу привернули твори таких авторів, як Г.Є. Болдарь [6], В.А. Мисливий [7], М.І. Панов [3], В.Я. Тацій [8] та інших спеціалістів зі сфери науки кримінального права. При цьому корисним був і науковий доробок представників інших юридичних наук. Нами проаналізовано праці таких вчених, як С.Ю. Бурлаков [9], М.А. Дейнега [10], В.А. Журавель [11], Л.А. Музика [12] і деяких інших науковців.

Праці зазначених авторів створюють потрібний для подальшого пізнавального руху науковий фундамент. Проте під час аналізу літературних джерел ми виявили певну теоретичну прогалину, а саме – в науковій літературі з кримінального права не приділено увагу розмежуванню поняття "міжгалузеві зв'язки" та суміжних понять.

Тому **завданням** цієї статті є пошук і встановлення спільного й розбіжного між поняттям "міжгалузеві зв'язки кримінального права" та окремими суміжними поняттями.

© Hadzhuk Olena, 2023

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Спроби системного вивчення і сприйняття як самого кримінального права, так і його місця у правовій системі, можемо спостерігати від початку його наукового осмислення.

Так, у вступній лекції "Наука кримінального права, її предмет, завдання зміст і значення", прочитаній 15 вересня 1895 р. у Демидівському юридичному ліцеї, український правознавець А.А. Піонтковський (старший)[1] зазначав: "Під наукою кримінального права розуміється наука, яка займається вивченням злочинної діяльності, розкриттям природних законів, що зумовлюють цю діяльність, і вивченням та встановленням засобів і способів боротьби з цією діяльністю" [13, с. 6].

На думку А.А. Піонтковського, наука кримінального права розпадається на кілька тісно пов'язаних одна з одною галузей, якими є: 1) кримінологія, 2) кримінальна політика і 3) кримінальна догматика [13, с. 6].

Предметом кримінальної догматики А.А. Піонтковський вважав кримінальне право і кримінальний закон. Останній він сприймав як сучасну форму виявлення кримінального права [13, с. 15].

Отже, за А.А. Піонтковським, наука кримінального права поглинає кримінальне право як галузь права і кримінальний закон як галузь відповідного законодавства. Проте у підході науковця ми спостерігаємо три аспекти розуміння кримінального права – науковий, галузевий і законодавчий.

Зазначене розуміння відповідних сторін поняття "кримінальне право" спостерігаємо (у тих чи інших варіаціях) у більшості підручників і навчальних посібників з кримінального права – як минулого, так і сучасності.

Наприклад, у підготовленому колективом харківської наукової школи кримінального права підручнику (2005 р.) наголошується на двох значеннях поняття "кримінальне право", а саме: "Розпочинаючи таке вивчення, необхідно мати на увазі, що поняття "кримінальне право" вживається в двох значеннях: 1) як галузь законодавства (одна з галузей) – кримінальне законодавство. Звідси кримінальним правом іменують закони, – тобто нормативні акти, що містять положення цієї

[1] *Примітка* . У радянській науці кримінального права Андрія Антоновича Піонтковського (1862–1916) називали "Піонтковський-старший" або "Піонтковський-батько", щоб відрізнити його від сина, відомого радянського юриста, науковця Андрія Андрійовича Піонтковського (1898–1973). Маємо підстави вважати, що Піонтковський-батько є українським вченим, оскільки його формування як правознавця відбулося на українських теренах. Річ у тім, що він народився у Тираспольському повіті Херсонської губернії, який вважається одним із центрів українського життя у Придністров'ї. Закінчив юридичний факультет Новоросійського університету (нині – Одеський національний університет імені І.І. Мечникова). Основні наукові праці А.А. Піонтковського-батька підготовлені й опубліковані в Одесі: "Про кримінальну давність" (Одеса, 1891), "Тюрмознавство, його предмет, завдання і значення" (Одеса, 1892), "Про умовне засудження або систему випробування. Кримінально-політичне дослідження" (Одеса, 1894), "Кримінальна політика й умовне засудження" (Одеса, 1895) тощо. До речі, його онук, Андрій Андрійович Піонтковський (через переслідування в росії мешкає у Вашингтоні, має громадянство США)– знаний політолог, публіцист, математик. У своїх регулярних інтерв'ю різноманітним українським

© Hadzhuk Olena, 2023

галузі права; 2) як наука кримінального права, тобто теорія кримінального права, наукова дисципліна, доктрина [14, с. 3].

У навчальному посібнику з кримінального права О.О. Дудоров і М.І. Хавронюк зазначають: "Поняття "кримінальне право" традиційно розглядається у кількох значеннях – як галузь права, як навчальна дисципліна та як наука. Тут поняття кримінального права розкриватиметься головним чином у його першому значенні" [15, с. 20].

У сучасних наукових працях намітилася тенденція розглядати поняття "кримінальне право" як таке, що вживається у чотирьох значеннях. Так, у статті "Кримінальне право" (автор – А.А. Музика) Великої української юридичної енциклопедії написано: "У сучасній юридичній науці поняття "кримінальне право" вживається у таких значеннях: галузь права, галузь законодавства, наука кримінального права, навчальна дисципліна (предмет, що викладається в юридичних навчальних закладах)" [16, с. 466].

Цей підхід послідовно застосований А.А. Музикою і під час розкриття суміжного, для кримінального права, поняття: "Для розуміння поняття кримінально-виконавчого права слід мати на увазі, що в сучасній юридичній науці воно вживається у таких значеннях: *галузь права, галузь законодавства* (уже римські юристи розрізняли *jus* – право та *lex* – закон), *наука кримінально-виконавчого права* (доктрина, теорія кримінально-виконавчого права), *навчальна дисципліна* (предмет, що викладається в юридичних навчальних закладах)" [17, с. 10].

Такий підхід, щодо розуміння поняття "кримінальне право", поділяє більшість науковців. Серед них, зокрема – авторський колектив Харківського національного університету внутрішніх справ [18, с. 4].

Іноді в літературі додають ще один аспект значення кримінального права – *правозастосовний*. Так, розглядаючи проблему співвідношення кримінального права і кримінального законодавства, В.О. Навроцький зазначає: "Чи не найбільш перспективними для подальшого дослідження є взаємозв'язки у тріаді: право – законодавство – правозастосування. Глибина, фундаментальність проблеми взаємозв'язків права та закону потребує її розробки на монографічному рівні" [19, с. 24].

Водночас тут виникає питання: як можна було б назвати ці взаємозв'язки – стосовно кримінального права, закону і правозастосування?

Оскільки всі зв'язки у праві поділяють на зовнішні (міжсистемні) та внутрішні (внутрішньосистемні) [6, с. 64], то логічним є, відштовхуючись від поняття "міжгалузевий", називати такі зв'язки в межах однієї галузі права, законодавства і правозастосування терміном "внутрішньогалузеві". Подібні теоретичні конструкції використовуються під час класифікації колізій у кримінальному праві. Так, у спеціальній літературі йдеться про міжгалузеві та внутрішньогалузеві кримінально-правові колізії.

Ще одним, суміжним із поняттям "міжгалузевий", є поняття "міждисциплінарний". За нашими спостереженнями, слово "міждисциплінарний" використовується передусім для позначення зв'язків науки кримінального права з іншими науками. Так, у передньому слові до збірки тез міжнародної науково-практичної конференції "Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків"

© Hadzhuk Olena, 2023

В.Я. Тацій наголошував: “На наш погляд, трьома векторами відзначеної взаємодії є, по-перше, зв’язок кримінального права як складової загальної системи наукових знань з гуманітарними і навіть природничими галузями, по-друге, зв’язки науки кримінального права з іншими правовими науками і, по-третє, зв’язок даної науки з іншими науками так званого кримінально-правового циклу” [8, с. 4].

При цьому наші колеги, які спеціалізуються на теорії криміналістики, використовують для позначення зовнішніх наукових зв’язків криміналістики поняття “міжнауковий” – замість поняття “міждисциплінарний”. Наприклад, В.А. Журавель використав поняття “міжнаукові зв’язки” у назві статті “Міжнаукові зв’язки криміналістики” [11].

Хоча слово “дисципліна” словник тлумачить у другому значенні як галузь наукового знання, навчальний предмет [4, с. 287], а також, беручи до уваги, що словосполучення “наукова дисципліна” трапляється в науковій літературі, ми схиляємося до обрання більш точної термінології під час виявлення й опису зовнішніх зв’язків кримінального права. Річ у тім, що слово “дисципліна” частіше асоціюють із навчальними предметами. Тому поняття “міждисциплінарні зв’язки кримінального права” пропонуємо застосовувати в аспекті зв’язків навчального предмета “кримінальне право” з іншими навчальними дисциплінами.

У випадках, коли йдеться про зв’язки науки кримінального права з іншими науками, пропонуємо дослухатися до думки наших колег з криміналістичної теорії і застосовувати поняття “міжнаукові зв’язки кримінального права”.

За такого підходу застосування поняття “міжгалузеві зв’язки кримінального права” може обмежуватися лише галузями права і галузями законодавства. У підсумку матимемо термінологічно уточнену картину зовнішніх зв’язків кримінального права, яка ґрунтуватиметься на відповідних аспектах розуміння цього поняття.

Висновки та перспективи подальших розвідок у напрямі започаткованого дослідження.

Враховуючи, що існує необхідність розрізняти і з більшою термінологічною точністю позначати той чи інший аспект зовнішніх зв’язків кримінального права в системі права, пропонуємо таке розуміння спільного і розбіжного у змісті понять “міжгалузеві зв’язки”, “міждисциплінарні зв’язки” і “міжнаукові зв’язки” кримінального права:

1) зв’язки кримінального права, як *галузі права*, з іншими правовими галузями – іменувати “міжгалузеві”;

2) зв’язки кримінального права, як *галузі законодавства*, з іншими галузями законодавства, іншими нормативно-правовими актами – так само називати “міжгалузеві” (що, однак, не виключає необхідності майбутнього вироблення самостійного термінологічного позначення для цього виду зв’язків);

3) зв’язки кримінального права, як *частини юридичної науки,* з іншими науками, за аналогією з позицією колег-криміналістів, – іменувати “міжнаукові”;

4) зв’язки кримінального права, як *навчальної дисципліни*, з іншими навчальними дисциплінами – називати “міждисциплінарні”.

© Hadzhuk Olena, 2023
DOI (Article): https: //doi.org/10.36486/np.2023.1(59).15

Як перспективний напрям подальшого розвитку положень, викладених у цій публікації, може розглядатися *правозастосовний* аспект кримінального права. На сьогодні остаточно не з'ясовано, чи варто його розглядати як п'яту форму розуміння поняття "кримінальне право".

Також поділяємо науковий концепт щодо актуальності пізнання на міжгалузевому рівні компенсаційної функції кримінального права [20, с. 139]. Крім цього, прискіпливого опрацювання з належними висновками потребує явище міжгалузевих інститутів кримінального матеріального і кримінального процесуального права. Це стосується, зокрема, сукупності норм КПК України ("Глава 35. Кримінальне провадження на підставі угод"), якими врегульовані правовідносини щодо: 1) угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим (з погляду на ст. 46 "Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим"); 2) угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості (з погляду на ст. 45 "Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям").

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки: Указ Президента України від 11 травня 2023 р. № 273/2023. URL: https://www.president.gov.ua/documents/2732023-46733 (дата звернення: 11.03.2023).

2. Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 жовт. 2014 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2014. 536 с.

3. *Панов М.І.* Системний підхід у дослідженні науки кримінального права та її міждисциплінарних зв'язків. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 жовт. 2014 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2014. С. 7–13.

4. Словник української мови. Т. 2: Г–Ж. / редколегія: І.К. Білодід (голова) та ін. ; редактори тому: П.П. Доценко, Л.А. Юрчук. Київ: Вид-во "Наукова думка", 1971. 550 с.

5. *Музика Л.А.* Міжгалузеві зв'язки у праві: окремі питання. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 жовт. 2014 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2014. С. 154–157.

6. *Болдарь Г.Є.* Проблеми класифікації міжгалузевих зв'язків кримінального права. *Кримінальний кодекс України: 10 років очікувань*: тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародного симпозіуму, 23–24 вересня 2011 р. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. С. 64–69.

7. *Мисливий В.А.* Наука кримінального права: міждисциплінарний аспект. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 жовт. 2014 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2014. С. 95–99.

8. *Тацій В.Я.* Переднє слово. *Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 жовт. 2014 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), В.І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. Харків: Право, 2014. С. 3–6.

9. *Бурлаков С.* Міжгалузеві зв'язки права інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності.* 2014. № 2. С. 5–14.

10. *Дейнега М.А.* Міжгалузеві зв'язки системи природоресурсного права. *Право. Людина. Довкілля / Law. Human. Environment.* 2019. Vol. 10 (2). С. 66–71.

11. *Журавель В.* Міжнаукові зв'язки криміналістики. *Вісник Національної академії правових наук України.* 2013. № 3 (74). С. 227–237.

12. *Музика А.А.* Концепція цивільно-правової політики України: монографія. Київ: ПАЛИВОДА А.В., 2020. 504 с.

© Hadzhuk Olena, 2023

DOI (Issue): https: //doi.org/10.36486/np.2023.1(59) Issue 1(59) 2023

13. *Пионтковский А.А.* Наука уголовнаго права, ея предметъ, задачи, содержаніе и значеніе. Ярославль: Типо-Литографія Э.Г. Фалькъ, 1895. 24 с.

14. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / М.І. Бажанов, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов та ін.; за ред. проф. М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. 2-е вид., перероб. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2005. 480 с.

15. *Дудоров О.О., Хавронюк М.І.* Кримінальне право: навч. посібник / за заг. ред. М.І. Хавронюка. Київ: Ваіте, 2014. 944 с.

16. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. Т. 17: Кримінальне право / редкол.: В.Я. Тацій (голова), В.І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2017. 1064 с.

17. Кримінально-виконавче право України: підручник. У 2-х т. Том І. / [Музика А.А., Конопельський В.Я., Письменський Є.О. та ін.]; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Є.Ю. Бараша. Київ: Нац. акад. внутр. справ, ФОП Кандиба Т.П., 2018. 364 с.

18. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / [А.А. Васильєв, Є.О. Гладкова, О.О. Житний та ін.]; за заг. ред. проф. О.М. Литвинова. Харків: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2020. 428 с.

19. *Навроцький В.* Кримінальне право і кримінальне законодавство: співвідношення понять. *Право України.* 2011. № 9. С. 20–24.

20. *Музика А.А.* Модель концептуального оновлення статусу потерпілого від злочину. *Правова реформа у сфері кримінальної юстиції: ключові параметри та прогноз подальшого розвитку*: збірка тез міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 23–24 вересня 2016 р.). Київ: ВАІТЕ, 2016. С. 139–145.

REFERENCES

1. Pro Kompleksnyi stratehichnyi plan reformuvannia orhaniv pravoporiadku yak chastyny sektoru bezpeky i oborony Ukrainy na 2023–2027 roky. “Comprehensive Strategic Plan for the Reform of Law and Order Bodies as a Part of the Security and Defense Sector of Ukraine for 2023–2027”: Decree of the President of Ukraine dated May 11, 2023 No 273/2023. (Date of Application: 11.03.2023) [in Ukrainian].

2. Nauka kryminalnoho prava v systemi mizhdystsyplinarnykh zviazkiv. “The science of criminal law in the system of interdisciplinary relations”: materials of the international science and practice conference, October 9–10 2014 / ed. board: Tatsii V.Ya. (chief ed.), Borysov V.I. (deputy chief ed.) and others. Kharkiv: Pravo, 2014. 536 p. [in Ukrainian].

3. *Panov M.I.* (2014). Systemnyi pidkhid u doslidzhenni nauky kryminalnoho prava ta yii mizhdystsyplinarnykh zviazkiv. Nauka kryminalnoho prava v systemi mizhdystsyplinarnykh zviazkiv. “Systematic approach in the study of the science of criminal law and its interdisciplinary connections. The science of criminal law in the system of interdisciplinary relations”: materials of the international science and practice conference, October 9–10 2014 / ed. board: Tatsii V.Ya. (chief editor), Borysov V.I. (deputy chief editor) and others. Kharkiv: Pravo. P. 7–13 [in Ukrainian].

4. Slovnyk ukrainskoi movy. “Dictionary of the Ukrainian language”. Vol. 2: G–Z. Ed. board: Bilodid I.K. (chairman) and others. Ed. of the vol. Dotsenko P.P., Yurchuk L.A. Kyiv: Publishing House “Naukova dumka”, 1971. 550 p. [in Ukrainian].

5. *Muzyka L.A.* (2014). Mizhhaluzevi zviazky u pravi: okremi pytannia. Nauka kryminalnoho prava v systemi mizhdystsyplinarnykh zviazkiv. “intersectoral connections in law: separate issues. The science of criminal law in the system of interdisciplinary relations”: materials of the international science and practice conference, October 9–10 2014 / ed. board: Tatsii V.Ya. (chief editor), Borysov V.I. (deputy chief editor) and others. Kharkiv: Pravo. P. 154–157 [in Ukrainian].

6. *Boldar H.YE.* (2011). Problemy klasyfikatsii mizhhaluzevykh zviazkiv kryminalnoho prava. “Problems of classification of inter-branch relations of criminal law. The Criminal Code of Ukraine: 10 years of expectations”: abstracts of reports and reports of the participants of the International Symposium, September 23–24, 2011. Lviv: Lviv State University of Internal Affairs. P. 64–69 [in Ukrainiasn].

7. *Myslyvyi V.A.* (2014). Nauka kryminalnoho prava: mizhdystsyplinarnyi aspekt. Nauka kryminalnoho prava v systemi mizhdystsyplinarnykh zviazkiv. “Science of criminal law: interdisciplinary aspect. The science of criminal law in the system of interdisciplinary relations”: materials of the international science and practice conference, October 9–10 2014 / ed. board: Tatsii V.Ya. (chief editor), Borysov V.I. (deputy chief ed.) and others. Kharkiv: Pravo. P. 95–99 [in Ukrainian].

8. *Tatsii V.YA.* (2014). Perednye slovo. Nauka kryminalnoho prava v systemi mizhdystsyplinarnykh zviazkiv. “Foreword. The science of criminal law in the system of interdisciplinary relations”: materials of the international science and practice conference, October 9–10 2014 / ed. board: Tatsii V.Ya.

© Hadzhuk Olena, 2023

DOI (Article): https: //doi.org/10.36486/np.2023.1(59).15

(chief editor), Borysov V.I. (deputy chief editor) and others. Kharkiv: Pravo. P. 3–6 [in Ukrainian].

9. *Burlakov S.* (2014). Mizhhaluzevi zviazky prava intelektualnoi vlasnosti. "Inter-industry relations of intellectual property law. Theory and practice of intellectual property. No 2. P. 5–14 [in Ukrainian].

10. *Deineha M.A.* (2019). Mizhhaluzevi zviazky systemy pryrodoresursnoho prava. Pravo. Liudyna. Dovkillia. "Intersectoral connections of the system of natural resource law. Right. Man. Environment". Law. Human. Environment. Vol. 10 (2). P. 66–71 [in Ukrainian].

11. *Zhuravel V.* (2013). Mizhnaukovi zviazky kryminalistyky. "Interscientific connections of forensics". Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine. No 3 (74). P. 227–237[in Ukrainian].

12. *Muzyka A.A.* (2020). Kontseptsiia tsyvilno-pravovoi polityky Ukrainy. "Concept of civil law policy of Ukraine": monograph. Kyiv: PALIVODA A.V. 504 p. [in Ukrainian].

13. *Piontkovskyi A.A.* (1895). Nauka uholovnaho prava, eia priedmiet, zadachi, sodierzhaniie i znachieniie. "The science of criminal law, its subject, tasks, content and meaning". Typo-Lithography Ye.H. Falk. 24 p.

14. Kryminalne pravo Ukrainy: Zahalna chastyna. "Criminal law of Ukraine: General part": textbook / Bazhanov M.I., Baulin Yu.V., Borisov V.I., etc.; editorship Prof. Bazhanova M.I., Stashisa V.V., Tatia V.Ya. 2nd ed. Kyiv: Yurinkom Inter, 2005. 480 p. [in Ukrainian].

15. *Dudorov O.O., Khavronyuk M.I.* (2014). Kryminalne prarvo. "Criminal law": education. manual / by general ed. Ye. Havronyuk. Kyiv: Vaite. 944 p. [in Ukrainian].

16. Velyka ukrainska yurydychna entsyklopediIa: u 20 t. T. 17: Kryminalne pravo. "Great Ukrainian legal encyclopedia: in 20 vols. Vol. 17: Criminal law" / editor: Tatsii V.Ya. (Chief), Borysov V.I. (deputy head), etc.; National Acad. Rights Sciences of Ukraine; V.M. Koretsky Institute of State and Law National Academy of Sciences of Ukraine; Yaroslav the Wise National Law University. Kharkiv: Pravo, 2017. 1064 p. [in Ukrainian].

17. Kryminalno-vykonavche pravo Ukrainy. "Criminal law of Ukraine": textbook. In 2 vol. I.Muzyka A.A., Konopelskyi V.Ya., Pysmenskyi Ye.O. and others; in general ed. doctor of Juridical Sciences, Prof. Ye.Yu. Barasha. Kyiv: National. Acad. Internal Aff., FOP Kandyba T.P., 2018. 364 p. [in Ukrainian].

18. Kryminalne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna. "Criminal law of Ukraine. General part: textbook / A.A. Vasyliev, Ye.O. Hladkova, O.O. Rythny, etc.; gen. ed. Prof. Litvynova. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs, 2020. 428 p. [in Ukrainian].

19. *Navrotskyi V.* (2011). Kryminalne pravo i kryminalne zakonodavstvo: spivvidnoshennia poniat. "Criminal law and criminal legislation: correlation of concepts". Law of Ukraine. No 9. P. 20–24 [in Ukrainian].

20. *Muzyka A.A.* (2016). Model kontseptualnoho onovlennia statusu poterpiloho vid zlochynu. "Model of conceptual updating of the status of a victim of a crime. Legal reform in the field of criminal justice: key parameters and forecast of further development": collecte international scientific and practical conference (Lviv, September 23–24, 2016). Kyiv: VAITE. P. 139–145 [in Ukrainian].

UDC 343.2.01

Hadzhuk Olena,
PhD (Law), Assistant Consultant of the People's Deputy of Ukraine, Kyiv, Ukraine

UNDERSTANDING OF THE CONCEPT OF "INTERSECTORAL CONNECTIONS IN CRIMINAL LAW": CURRENT STATUS OF THE PROBLEM

The intersectoral connection of criminal law necessarily receives attention in educational literature – every important textbook or training manual on the general part of criminal law contains a corresponding subchapter or paragraph. At the same time, the subject of intersectoral linkages has not been sufficiently studied in the science of criminal law. The intersectoral connections within criminal law are considered in several aspects, but in this publication the author focuses on only one of them – the criminal law aspect of the distinction between the concept of intersectoral connections and related notions.

© Hadzhuk Olena, 2023

DOI (Article): https: //doi.org/10.36486/np.2023.1(59).15

Emphasis focuses on the fact that domestic criminal law science of the 19th century had already seen an approach distinguishing three aspects for understanding criminal law – scientific, industry-specific and legislative. This publication draws attention to the contemporary understanding of criminal law, which exists in four interrelated forms (first as a branch of law, second as a branch of legislation, third as part of legal science and fourth as an academic discipline). Therefore, the author concludes that the terminological designation of a certain type pertaining to external links of criminal law should be based on a corresponding aspect of understanding criminal law. Considering the existence of the necessity to distinguish and designate with greater terminological precision this or that aspect of the external relations of criminal law in the legal system, the author proposes such understanding of the common and divergent content of the concepts of "interdisciplinary connections", "interdisciplinary connections" and "interscientific connections" of criminal law:

1) connections of criminal law, as a branch of law, with other branches of law – to be called "intersectoral";

2) connections of criminal law, as a branch of law, with other branches of legislation, other normative legal acts – similarly called "intersectoral" (however, thisdoes not exclude the need for the future development of an independent terminological designation for this kind of connections);

3) connections of criminal law, as a part of legal science, with other sciences, by analogy with the position of our colleagues in criminalistics, to be called "interscientific";

4) connections of criminal law, as an academic discipline, with other academic disciplines – call it "interdisciplinary".

In the author's opinion, the relevance of cognition at the intersectoral level of the compensatory function of criminal law belongs to the promising areas of further developing the provisions set out in this publication.

Keywords: criminal law, branch of law, branch of legislation, legal science, educational discipline, interdisciplinary, interscientific, interdisciplinary.

Отримано 11.04.2023

© Hadzhuk Olena, 2023